

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

2020.

OM szám: 201533

Készítette: Retkesné Kiss Mónika

óvodavezető

és az óvoda nevelőtestülete

Verziószám: 1.5

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI.....	4
2.TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	6
3. BEVEZETŐ	7
4. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	7
4.1. Helyzetelemzés	7
4.2. A református közoktatási intézmények küldetése	8
5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	10
5.1. Személyi feltételek	10
5.2. Tárgyi feltételek.....	12
6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE.....	13
6.1. Gyermekkép.....	13
6.2.Óvodakép.....	13
6.3. Óvodai nevelésünk alapelvei	14
6.4. Óvodai nevelésünk célja.....	15
6.5. Keresztyén szellemű nevelés	15
6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben.....	17
6.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben	18
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	19
7.1. Az egészséges életmód alakítása	19
7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása.....	22
7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	25
8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	28
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	30
9.1. Játék	30
9.2.Munka jellegű tevékenységek	32
9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	34
9.4. A külső világ tevékeny megismerése	35
9.5. Verselés, mesélés.....	40
9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	44
9.7. Mozgás.....	48
9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	50
10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI.....	53

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK.....	55
12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	63
13. A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.	65
14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	68
15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában	69
15.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése	70
15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése.....	70
15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek.....	71
15.4. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	73
16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	75
16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése	75
16.2. Kapcsolat a fenntartóval	77
16.3. Kapcsolat a gyülekezettel	78
16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával.....	78
16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel.....	79
16.6. Külső szakmai kapcsolatok	80
Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel.....	80
Kapcsolat a magyar református óvodákkal	80
Kapcsolat a határon túli református óvodákkal.....	81
17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK.....	81
Felhasznált irodalom	84
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSEGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK.....	85
ZÁRADÉK.....	87

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda

Címe: 2890. Tata, Kálvária u. 5.

Tel.: 06 34 380 651

E-mail: tatai.ovoda@reformatus.hu

Honlap: www.hajnalcsillagovodatata.hu

Az intézmény fenntartója: Tatai Református Egyházközség

Címe: 2890.Tata, Kocsi u. 15.

Tel.: 06 34 380 616

E-mail: hivatal@reftata.hu

Honlap: www.reftata.hu

Alapító okirat kelte: 2011. március 31.

Alapító okirat hatálya: 2015. május 11.

Eredeti Működési engedély száma: III/87-14/2011.

Kelte: 2011. június 23.

Módosított működési engedély száma: KEB/11/477-3/2015.

Módosított működési engedély kelte: 2015. május 27.

Engedélyező szerv neve: Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal

Az intézmény OM azonosítója: 201533

Az intézmény típusa: óvoda

Az intézmény alapfeladatának, szakfeladatának jogszabály szerinti megnevezése:¹

851020 Óvodai nevelés TEÁOR: 8510

Az intézmény kiegészítő tevékenysége:

8510 Iskola előkészítő oktatás

6820 Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése

5629 Egyéb vendéglátás

---

¹ Csak az alapító okiratban szereplő alaptevékenységeket kell megjeleníteni.

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 100 fő

Gyermekcsoportok száma: 4

A gyermekcsoportok összetétele: vegyes életkorú

Gazdálkodása:

Az intézmény önálló maradvány-érdekeltségű egyházi költségvetési szerv, önálló bér gazdálkodási jogkörrel. Tevékenységéről és gazdálkodásáról az egyházi költségvetési szervekre vonatkozó szabályok szerint számol be.

Az intézmény felügyeleti szerve:

A Magyarországi Református Egyház egyházmegyei-, egyházkerületi- és zsinati iskolaügyi szervei, valamint a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal.

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

2.TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

3. BEVEZETŐ

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s a református óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a református óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjúkorig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyre érzékenyek. Az óvodai nevelés az Óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

4. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

4.1. Helyzetelemzés

A Tatai Egyházközség fenntartásában működik a Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda, melyben a Biblia tanításának szellemében folyik a gyermekek nevelése. Az óvoda épületében 100 kisgyermeket befogadó, „otthont” adó „fészek” van, ahol a gyermekek nevelését, fejlesztését látjuk el.

Boldog nép vagyunk.... Mert tudhatjuk, hogy az óvodánk, a benne dolgozó felnőttek, és a gyermekek az Úr Istené. Ő hordoz a tenyerén minket, Ő enged megvalósulni dolgokat, és Ő adja a gátat is, ezáltal kijelölve az utat, amelyen haladnunk lehet. Munkánkat meghatározza a felelősségtudat Krisztus és az emberek előtt. Tudjuk, hogy mi a célunk, ki az, akit képviselünk. Megteszünk emberileg mindent azért, hogy a helyi programunkban meghatározottak

megvalósuljanak. Óvodapedagógusainknak élő kapcsolata van Istennel, és alaposan ismerik a Bibliát.

Küldetésünk: Istentől kért bölcsességgel és krisztusi szeretettel szolgáljunk.

Működésünket meghatározzák a törvények és azok változásai.

A jelentkező gyermekek létszáma magas. Ez azt mutatja, hogy van igény az óvodára. Ennek teret csak addig lehet adni, ameddig a túlszűfolttság nem megy a gyermekek rovására.

Hálás szívvel tudunk a jövő felé nézni. Felmérni és felkészülni az előttünk álló tennivalókra, hiszen törekszünk arra, hogy mindig többet és jobbat tegyünk, vágyunk a fejlődésre. Nem csak az előttünk álló feladatok miatt, hanem az Úr Isten előtti megfelelés miatt is. Isten tovább lát a mi határainkon, és vezet ebben bennünket.

4.2. A református közoktatási intézmények küldetése

"Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig." (Mt. 28, 19-20)

A református óvoda nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztusnak. A keresztyén életviteléhez hűen szolgálják Istent és nevelik a reá bízott gyermekeket. A keresztyén óvoda és valamely más fenntartó által működtetett óvoda között a lelki karakterben van a különbség, és ez meghatározza a nevelés szellemiségét. A gyermekek hitben és hitre való nevelésére azok a munkatársak hivatottak, akik teljes szívvel befogadták Isten Igéjét és újjászületést munkáló kegyelmét.

Minden nevelőnek vallania kell, hogy a gyermek Isten ajándéka, a gyermekkor is Isten rendelése, ezért azt sem visszafogni, sem felgyorsítani nem szabad. Ennek a kornak nagy jelentősége van a személyiség fejlődésében, amelyet fel kell ismernünk, és a reánk bízott gyermeket "Isten előtt kedves" nevelésben vezetnünk.

Ő látott el minden gyermeket "genetikai kódokkal", ezek az adottságok, valamint az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerű környezeti hatások együttesen határozzák meg a gyermek fejlődő személyiségét. Óvodás korban a gyermekeknek egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak, így a differenciált személyiségfejlesztés nevelésünk alapvető kritériuma. Programunk azonban nem választja szét az egyén fejlődését az őt körülvevő társakétól. Óvodánk pótolhatatlan funkciója éppen e sajátos kortárskapcsolatban rejlő másodlagos szocializációs szerep, amelyet a legjobban működő család sem tud a gyermek

számára biztosítani. A szülőkkel és testvérekkel való együttműködés ugyanis más képességeket feltételez, mint a gyermek számára idegen felnőttel és társakkal történő kooperáció.

A társas együttélés, a közös tevékenységek megkívánják a következő személyiségtulajdonságok hangsúlyosabb megalapozását:

- másokat toleráló magatartás;
- együttérzés, segítőkészség;
- megértés, azonosulás;
- az egyéni szükségletek felismerése, és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása.
- A keresztyén közösségek a kisgyermeket mindig szívesen várják, és ott krisztusi szeretet és békesség veszi körül őket. A keresztyén óvoda felnőtt közösségének hitelessé kell formálódnia – a Szentlélek Isten segítségével –, amit a gyermek megérez, és ezáltal megtapasztalja Jézus Krisztus szeretetét.

Természetesen a nevelést teljes mértékben átvenni a családtól nem lehet, nem szabad, de velük együtt haladva, a közös célra tekintve óvodánk és a család betöltheti feladatát. Jelenlegi helyzetünkben a legtöbb család önmagában nem képes felvállalni az evangélium szerinti nevelést, ezért a keresztyén hitben való nevelés-tanítás első lépcsőfoka óvodáink lehetnek.

A református óvoda szellemiségének gyökere a Szabadító Istenben van, ezért küldetése elmondani a jövő nemzedékének, de a szülőknek, nagyszülőknek is, “hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala” (1Jn 4,10).

Örökkévaló dimenziója, maradandó értéke annak van ezen a világon, amit az Úr Jézus Krisztus nevében teszünk. Így az óvoda egész légkörének sugározni kell az Isten iránti engedelmességet, a megértést, a Krisztusi szeretetet.

Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy a gyermek személyiségének érési folyamatában nem észlelhető azonnal az eredmény, a “termés”, ennek ellenére bízunk fejleszthetőségében és együtt örülünk az apró lépésekben megtett útnak. Urunk iránti elkötelezett nevelőmunkánkon keresztül ezt a világnak is éreznie kell. Meggyőződéssel kell vallanunk, hogy Isten hívott el bennünket arra, hogy a Tőle kapott talentumokat hasznosítsuk a kisgyermek épülésére.

Az irgalmasságnak és az igazságnak óvodai nevelésünk szerves részét kell képeznie, s nevelési koncepciójában mindvégig hordoznia kell az evangéliumot.

Ismételten hangsúlyozva: a világon minden változik, egyetlen biztos pont, egyetlen mentsvára az embernek Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

5.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvoda dolgozói	Fő
Hitoktató lelkész	1
Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógus	9
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképesített dajka	4
Óvodatitkár	1
Pedagógiai asszisztens	1
Konyhai kiségitő	1
Karbantartó	1

Az óvoda személyi ellátottsága biztosítja a működés optimális feltételeit.

Óvodánk pedagógusainak képzettsége biztosítja a gyermekek megfelelő fejlesztését. Pozitív modellként állhatnak a gyermekek előtt hitükkel, emberi értékeikkel, gyakorló keresztyénységükkel, szaktudásukkal. Elfogadó, segítő támogató attitűdjükkel mintát jelentenek a gyermekek számára.

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, biztosítják az innovatív pedagógia elvének megvalósítását. Személyiségében empatikus és nyitott. Kiegyensúlyozott légkört biztosít a gyermeki személyiséget övező bizalom megvalósulása érdekében. Az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak hitükkel, személyiségükkel, értékes munkájukkal járulnak hozzá az óvodai munka eredményességéhez.

Szakmai munkánkat rendszeres munkaközösségi megbeszélésekkel, továbbképzéseken való részvétellel, újonnan megjelent szakirodalom beszerzésével, megismerésével kívánjuk színvonalasan végezni. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Szükségesnek tartjuk, hogy a csoportokban együtt munkálkodó óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermekek javát szolgálja. Egymást kiegészítve, pedagógiai szemléletüket egyeztetve, a helyi programunkat szem előtt tartva, egy célért, a gyermekért végezzék feladatukat, Isten segítségével. Az óvodai nevelés eredményességét segíti, az óvodapedagógus és a dajka, illetve valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája, pozitív attitűdje, a befogadó szellemiségű óvoda, az intervenciós nevelés kialakítása érdekében.

Ezért a feladatok megbeszélése, a segítség formájának áttekintése, egyeztetése feltétlenül szükséges. A gyermekek előtt példa értékű a felnőttek egymás közötti kapcsolata, beszéde, hangneme, bármely munkaterületen is dolgoznak.

Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

„Egymást különbnek tartván magatoknál” (Fil. 2,3) ige tudatában, mindenki a maga feladatát lelkiismeretesen, szeretetben végzi.

5.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda tárgyi ellátottsága biztosítja a működés optimális feltételeit. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését.

Rendelkezünk a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

- a gyermekek számára a biztonságos, kényelmes környezet,
- az egészségvédelem, mozgásigény, játéki igény kielégítése, az általuk használt tárgyi eszközök hozzáférhetőek, elhelyezésük biztonságos, a gyermek fejlődését szolgálja.
- az óvodai dolgozók biztonságos, jó légkört eredményező munkakörülményt, megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk.
- a szülők fogadására a lehetőséget megteremtjük.

Óvodánk a város szélén helyezkedik el, nyugodt környezetben található.

A gyermekek biztonsága érdekében, a bejárati kapura elektromos zárat szereltettünk fel. Óvodánk udvarán több nagy fa található, ami biztosítja az árnyékot, a jó levegőt. Az udvari mászóak kiválasztásának szempontjai voltak: a biztonságosság, valamint az, hogy fejlessze a gyermekek többirányú mozgáskészségét, ügyességét.

Az udvari játékok kialakítása az Uniós előírásoknak megfelelően történt.

A gyermekek tevékenységét gazdagítja a virágoskert, amit az udvar elkülönített részén alakítanak ki és művelnek az óvodapedagógusok segítségével.

Az eredetileg adományként kapott használt csoportszobai bútorzatot folyamatosan újakra cseréltük. Célul tűztük ki, hogy megteremtsük a biztonságos játék feltételeit, valamint biztosítsuk a szükséges játékteret. A gyermekek műanyag ágyakon alszanak.

A gyermeköltözőkbe öltöző szekrények állnak a gyermekek rendelkezésére.

A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek.

Változatos eszközökkel segítjük a bibliai történetek megértését, és a gyermekek közvetlen tapasztalatszerzését a környező világról, természetről.

Arra törekszünk, hogy a tapasztalatok szerzését lehetőség szerint a természetben való megfigyelés módszerével, természetes anyagokkal való manipulálással biztosítsuk.

Szakkönyveink, valamint a könyvtárunk folyamatos bővítése a pedagógusok szakmai fejlődését segítik elő.

A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk, melyet jelen dokumentum mellékleteként csatolunk.

6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE

6.1. Gyermekkép

A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában.

Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együtt érzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják a máságot. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelemgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállóak és kreatívak.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

6.2. Óvodakép

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelőhatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

6.3. Óvodai nevelésünk alapelvei

- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelőhatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és

családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

6.4. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, (a sajátos nevelési igényű gyermekeket kivéve), képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

6.5. Keresztyén szellemű nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink és hitoktató lelkészünk egyaránt keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, hitoktató lelkészünk által heti egyszeri alkalmain, valamint a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a

szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

Varázsa van az Istenre figyelés csendes perceinek, érezzük ilyenkor ennek a titokzatosságát és a mégis közellévségét. Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történetmondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat átélése. Ezen a téren a hitelességet az óvodapedagógus és a hitoktató lelkész személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szó szerinti visszaadása.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekekben az ős bizalom csíráját.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.²

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.

---

² Kövér Sándorné dr. Papp Lászlóné Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési És Közoktatási Intézet 1998.

6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kíváncsalm óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:” a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőségeket. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, a PDCA (tervezés, cselekvés, ellenőrzés, beavatkozás) alkalmazásával tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki

közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

6.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek

érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

7.1. Az egészséges életmód alakítása

A test a lélek temploma. A feladat megvalósításánál abból kell kiindulnunk, hogy Isten minden létezőnek Istene és mindenkor gondja van teremtményeire. Őrző szeretete biztosít arról, hogy minden ránk bízott gyermek fejleszhető, erősíthető.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend).

A táplálkozás a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele, melynek során nem csak az energiát pótoljuk, hanem a testépítéshez is nélkülözhetetlen.

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Az étkezések előtti és utáni hálaadó imádságot szeretettel alakítjuk a gyermekek szokásává. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását, amihez a gyermekek és családjaik megismerése nélkülözhetetlen. A gondozás alapja az óvodapedagógus és a kisgyermek közötti meghitt viszony, a természetes testközelség. A gyermekek fokozatosan válnak képessé szükségleteik önálló kielégítésére, ezért az óvodába lépéskor az önkiszolgálásban fejlettségi fokuknak megfelelően, eltérő ütemben fejlődhetnek. Az

óvodapedagógus-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re amikor akarnak.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többrétegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A mozgás nem csak a gyermek szervezetére, hanem az egész személyiségének fejlődésére pozitív hatással van, ami nem korlátozódik a foglalkozásokra, hanem az egész napi tevékenységekhez szervesen illeszkedik. Fejleszti a téri tájékozódást, a testséma kialakulását, és a koordinált mozgást is elősegíti. A prevenciónak is eszköze. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaszoba kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor.

A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztatja, segíti a gyermekeket.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A mindennapi pihenés, alvás, ami nagy jelentőségű ebben az életkorban, a csoportszobában történik. A helyes életritmus kialakítása az első pillanattól kezdve elengedhetetlen.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges az egészséges környezet biztosítása. Az óvodai környezet feltételei nagymértékben befolyásolják a gondozás hatékonyságát, a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Nélkülözhetetlen az egészségügyi előírásoknak megfelelő, nyugalmat árasztó, a gyermekek számára biztonságos, esztétikus környezet. A gyermekek testmagasságához illő asztalok és székek, megfelelő méretű ágyak. Az óvoda udvarának kialakítása a gyermekek tevékenységének sokféleségét szolgálják. Az öltözők berendezése, megvilágítása, fűtése a gyermekek kényelmes öltözését vetkőzését biztosítja, külön ruha-cipőtartó polccal.

A csoportszoba több funkciót tölt be:

Játék, különböző tevékenységek, étkezés, alvás, pihenés, minden itt történik, ezért naponta többször szükség van levegőcserére.

Az óvodapedagógus feladata

- gyermekek megismerése,
- az egészséges életvitel igényének kialakítása,
- óvodapedagógus és a kisgyermek közötti meghitt viszony (kialakítása) létrehozása,
- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvodapedagógusok és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével, valamint az ehhez szükséges feltételek megteremtése,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-lelki-szellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkeendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anyanya szerep),

- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük,
- képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységekre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen

díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye, zsákja van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

A viselkedés formáit, személyiségjegyeit nem csak külső - családból, vagy óvodából érkező - irányítás, tudatosítás határozza meg, hanem egy belső motiváló erő alakul ki bennük. Ezért nagy felelősséggel tartozunk a gyermek felé. A Biblia mindig az utánpótlás tanítási segédletével dolgozik. Példaképeket mutat be és bátorít, hogy kövessük őket.

Nevelnünk annak tudatában kell, hogy a jövő nemzedék családjainak alapjait tesszük le.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, meshallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus segítségét.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be. A közös élménynek kapcsolatteremtő, közösségformáló ereje van. A gyermeknek szüksége van sok megerősítésre, dicséretre, hogy azt tapasztalja: figyelnek rá. A szülőnek pedig éreznie kell, hogy fontos számunkra a bizalmon alapuló kapcsolat, melyben szükségünk van a szülő ismereteire és számíthatnak ránk szakmai tanácsadásban.

Az óvodapedagógus feladatai

- nevelés összehangolása, a pozitív, jó kapcsolat a család és az óvoda között.
- szeretetteljes fogadtatás
- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük, erkölcsi és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával, a mások akaratának tudomásulvétele,
- az emberek különbözőségének megértéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös célok, feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

- az óvodapedagógus személyén keresztül - a gyermeki bizalom kiépítése a Mennyei Édesanya felé.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- beépül magatartásukba az egymás iránti érdeklődés, az együttérzés, tolerancia, a szeretet, figyelmesség, önzetlenség,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük, igyekeznek legyőzni az előttük álló akadályokat,
- ki tudják érzelmeiket fejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul, társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul
- kialakulnak a gyermekekben a keresztyén erkölcs csirái,
- tudnak a jó és rossz között különbséget tenni, ennek mércéi a megismert Bibliai történetek.

7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk a gyermeket Istennel való kapcsolatra segíteni, a keresztyén hit elemeinek megismertetésével, érzelmi többletével. A gyermek életkori sajátosságai lehetővé teszik ennek elérését. A Biblia üzenetén keresztül közvetítünk.

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására. Elősegítjük, hogy érzelmeiket, érzéseiket és gondolataikat szóval, mozgással, illetve vizuális eszközökkel ki tudják fejezni.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára. A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, természetes kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Amennyiben a tevékenységi vágy fennáll, úgy elindul a tanulási folyamat. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva változatos tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A gyermek pozitív érzelmi hatás alá kerül, és ez motiválja a cselekvés ismétlődésére is. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük.

Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek, érzések, gondolatok megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése mintaadással, nem javítgatással,

- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos, változatos és életkornak, képességeknek megfelelő tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevételére, meghitt beszélgetések biztosítása,
- fogalmaik, képzeletük gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- a tanulási vágy kialakulásának elősegítése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek a szerzett ismereteket megfelelő formában rendszerezni,
- gyakorlatban alkalmazni és közölni azokat,
- észreveszik a hibákat, rávezetéssel vagy önállóan ki tudják azokat javítani,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- tudnak dönteni különböző helyzetekben,

- felismeri a problémákat, kreatív módon meg is oldja azokat,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,
- aktívan részt vesznek a különböző tevékenységekben,
- rendelkeznek megfelelő pozitív én képpel.

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda gyermekcsoportjai vegyes életkorúak. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: úszás, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek. A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhöz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.

A napirendben és a hetente ismétlődő hetirendben a csoportos óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Az óvoda ajánlott napirendje

6.00 -7.00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.00-12.00	Érkezés, gyermekek fogadása Játék, áhítat, reggeli, szabadon választott tevékenységek, egyéni fejlesztések Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, (mese-vers, énekzene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás, hitéletre nevelés) Testápolási teendők, mindennapos frissítő torna, Udvari játék, egyéb tevékenységek a szabadban
12.00-14.45	Testápolási teendők, ebéd, mesehallgatás, pihenés
14.45-16.00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna Játék, szabadon választott tevékenységek, egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
16.00-17.00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

9.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltől független, melyet örömezés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittsége van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játékszituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),

- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

9.2.Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt naposi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük

ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés, akváriumgondozás.

A munka sohasem lehet a büntetés eszköze. A munkát önmagáért és a közösségért végezzenek. Fontos az óvodapedagógusi példaadás, a megfelelő segítségnyújtás, irányítás. Tegyük lehetővé, hogy átéljék az egymáson való segítség örömét.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el,

- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értéklik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat” környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,

- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakészítésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.

9.4. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek minden érzékszervével szüntelenül fedezi fel környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. Születését követően folyamatosan növekedve, gyarapodva szellemileg, lelkileg, testileg lesz tudatában annak, hogy saját testét uralja, óvja, Isten fontosnak, tevékenynek teremtette. Megismeri közvetlen környezetét a családját, a benne

élők szerepeit, feladatait, vele együtt a saját magáét is, majd a számára fontos társakat az óvodában. Érzelmi kötődések alakulnak ki. Szocializálódik.

A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat is szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét. (Odafigyelünk, hogy a hulladékok közül, mit, melyik szemetes edénybe helyezünk, és mit a kertünkben található komposztálóra.)

Célunk az Isten csodálatos világának megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése, az érzelmi viszonyának kialakítása. A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye, „ És látta Isten, hogy hogy minden, amit alkotott, igen jó. „ 1Móz 1, 31.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Az **élő természet** szépségének, esztétikumának, ökológiai összefüggésének megismertetése során szem előtt kell tartani az óvodáskorú gyermek érzelmi dominanciáját. Ezért szükséges, hogy az élményeiket a természetes környezetükben életjelenségek megfigyelésével szerezzék meg.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet. Évszakkak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót, locsolókannát. Észre vesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő

mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor. Tesszük ezt annak a ténynek a tudatában, hogy folyamatos fejlődés, változás történik a generációk egymás utánosságában a technikai vívmányokat illetően.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva,
- fokozatosan alakuljon ki beszédfigyelmük, értő figyelmük,
- használják fel és alkalmazzák a játék során, illetve más óvodai tevékenységekben is a természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat,
- váljanak érdeklődő, együttműködő, kreatívan gondolkodó, a környezet felé nyitott gyermekekké, majd felnőtté óvodásaink.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő, tervezett és spontán tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- játékba ágyazott tanulással, a kíváncsiságára, érdeklődésére építve közelítsünk a gyermekek felé,
- a környezet szépségének felfedeztetése, rendben tartására, megóvására, megbecsülésére nevelés,

- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, környezettudatos megatartás alakítása,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formai és mennyiségi viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdszítés),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.
- tárgyi feltételek széleskörű biztosítása,
- megfelelő alkalom, hely, idő biztosítása a spontán és tervezett tevékenységek lebonyolításához,
- a tevékenység szervezeti formáinak széleskörű, változatos megvalósítása,
- a komplexitás szem előtt tartása, ne különüljenek el élesen a matematikai tartalmak a külső világ megismerésének tevékenységétől,
- a csoporton belüli életkori és fejlődési különbségek szem előtt tartása, az ismeretek nyújtása és az értékelések alkalmával, a módszereink megválasztásával,
- az óvodánkban dolgozó felnőttek példás, kongruens magatartása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- a növény és állatvilág gondozásában koruknak megfelelő jártassággal rendelkeznek, ismerik nevüket, tudják mi, hol él, mivel táplálkozik, szaporodásuk módozatait,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- ismerik, tudják az emberi tevékenységeket, foglalkozásokat,

- jól ismerik az alapszíneket, és a kevert színeket is felismerik, megnevezik,
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- ismerik testüket, és annak, képességeinek határát, óvják saját és társaik testi épségét,
- betartják az együttélés szabályait és másokkal is igyekeznek betartatni azokat,
- tudnak szabályosan, biztonságban közlekedni, ismerik a közlekedési járműveket,
- kialakul saját, közvetlen környezetükben a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, formai, tér és időbeli szemléletük,
- magabiztosan használják a névutókat, a határozószókat, térirányok fogalmát, különbséget látnak a térbeli viszonyok esetében,
- befogadóak az esztétikus társadalmi és természeti környezetre, ők maguk is képesek a létrehozásra,
- képesek a logikai, ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására, halmazok létrehozására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket megkülönböztetni, használják az ugyanannyi fogalmát,
- tudnak megbecsülni, relációkat felismerni, párosítani, valamint sormintákat alkotni,
- jól ismerik a dobókockát (ránézésre),
- észreveszik a hasonlóságokat, különbségeket, ellentétpárokat, meg is fogalmazzák azokat, képesek az elemi gondolkodásra,
- ismerik a népi kultúránkat, viselkedési szokásokat, protestáns hitünkkel megegyező ünnepköreinket,
- aktívan, rendszeresen, szívesen, belső indítatásból vesznek részt az óvoda saját, és hitünkkel kapcsolatos ünnepeinken, eseményeinken, az áhítatokon, hitéleti foglalkozásokon, Isten tiszteletken,
- készülnek és várják az iskolát,

- ismerik a köszönés korszerinti, napszak szerinti, tevékenységekhez kötött változatait, és használják a református valláshoz kapcsolódó üdvözlésünk formáját.
- képesek a megszerzett ismeretek, tudásuk segítségével általánosítani, konkretizálni, következtetéseket levonni,
- igényük van a probléma önálló megoldására, képesek az önálló gondolkodásra, a szándékos figyelemre.

9.5. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese, a vers, a mondókázás, dramatizálás örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetenként a bábozás, dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a *keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását*.

Napjában több alkalommal élhetünk a mesélés lehetőségével, akár mesekönyvből, akár fejből, célunk a személyes kontaktus biztosítása, az élménynyújtás és az olvasóvá nevelés. Így lehetőség teremődik arra is, hogy a különböző korosztályokhoz eljusson a nekik célzott, koruknak megfelelő mesetartalmak valamelyike. A „fejből” mesélés arra is lehetőséget adhat a gyermek számára, hogy saját képzelete segítségével megélje a verbális meseélményeket, szituációkat, az óvodapedagógus beszéd tartalmához járult, kísért nonverbális jelrendszer alkalmazásával.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.

A meseigény természetes megnyilvánulás ebben a korban, mert a mesét az:

- általános motívuma,
- az ellentétek kedvelése,
- vágyteljesítés dinamikája,
- az ismétlések,
- veszély, menekülés helyzetei,

- a kompenzálás,
- a tudatszintek váltása,

jellemzi és ez élményt nyújt a gyermek számára.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Az irodalmi nevelést megalapozó nevelés, a mesélés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik. A gyermekre a vers hangulati színezete, ríme, ritmusa, intenzíven hat. Később a nagycsoportban már a tartalma is érzelmeket vált ki belőle, belső képvilágban jelenik meg.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezek ritmusukkal a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki, érzelmi élményeket nyújtanak. A ritmikus, és humoros versek, népi mondókák, szólások, közmondások, nyelvtörők az **anyanyelvi nevelés** egyik legfontosabb eszköze. A gyermek nyelvi képességének fejlesztésében fontos szerepe van a bábozásnak, dramatikus játékoknak, mert kiélheti fantáziáját, szabad önkifejezésre ad lehetőséget.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális, nonverbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások,
- fejlődjön az önkéntelen emlékezeti bevésés, felidézés tartalma, terjedelme, lassan jelenjen meg a szándékos figyelem, - bevésés, - felidézés, - megőrzés,

- segítse a kialakulóban lévő cselekvő – szemléletes, és a képi gondolkodás mellett az elemi gondolkodást is.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- válogatás a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból,
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- a gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- a gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése.
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása,
- a gyermek értelmi és érzelmi fejlődésének segítése, mesével, verssel, dramatikus játékokkal,
- a metakommunikáció fejlesztése,
- az aktív szókincs fejlesztése,
- a helyes fogalmak, tiszta beszéd kialakítása egyéni differenciált módon,
- a helyes légzés elősegítése, a tér-időérzék, verbális emlékezet, beszédszervek fejlesztése,
- gyermeki személyiség megismerése, fejlesztése, képességeik feltárása,
- évszakokhoz kötődő mesék dramatizálása, gyerekekkel, kollégákkal,
- a könyv szeretetének kialakítása a gyermekekben,
- segítségnyújtás abban, hogy a gyerek túljusson az egocentrikus nézőpontra,

- a komplexitás lehetőségével tervezzük, valósítsuk meg a mese – vers kezdeményezéseinket, tevékenységeinket, és egyéb helyzetben a ráhangolódás eszközeként is éljünk a versekkel, mondókákkal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik,
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete,
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására,
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét,
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik,
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel,
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát,
- képesek önállóan beszélgetést kezdeményezni, gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formába kifejezni,
- javul, vagy teljesen megszűnik az addig tapasztalt beszédhibájuk, a nyelvi zavarai,
- minden szófajt használnak, képesek bővített mondatok alkotására is,
- artikulációs szintjük megfelelő a hangok képzésében,
- jelen van a beszédészlelésük, beszédfigyelésük,
- szívesen ismételik a verseket, rigmusokat,
- tudnak ismert irodalmi anyaghoz ünnepeket kapcsolni,
- a mese képi megjelenítésére is képesek,
- várják, igényelik a mesehallgatást, igényük van a hallott, ismert mű újrakészítésére,
- képesek magukat önállóan, összefüggően kifejezni, gazdagodott a szókincsük, ismerik a szavak jelentését, megfelelően használják azokat - tudnak mesét, történetet kitalálni, Bibliai történeteket feleleveníteni, elkezdett történetet befejezni, s azt mozgással megjeleníteni, dramatizálni, bábozni, az előadáshoz kreatív módon eszközt készíteni,
- képesek improvizálni, képesek az önkifejezésre,
- emlékezetük megbízható, pontos,

- egyre hosszabb ideig képesek koncentrálni,
- koruknak megfelelő az értelmi, érzelmi szinkretizmusuk,
- kialakult a kettőstudatuk,
- értik a vicceket, a humoros történeteket,
- képesek analóg helyzetekben a megoldások transzferálására,
- tudnak könyvben kép alapján tájékozódni,
- figyelmesen tudják meghallgatni az óvodapedagógust és társaikat.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.,, Kodály Zoltán

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbéli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

A komplex foglalkozások összefoglalják, elmélyítik a gyermek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Megismerhetik a gyermekek a zsoltárokat, dicséreteket, magyar néphagyomány által őrzött dalanyagot. Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték, illetve mondókázás a művészeti, esztétikai és érzelmi nevelés szempontjából kiemelt helyet kap.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Az EFOP 3.2.6-2016-00001 „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett zenei módszereket, új tanulási formákat alkalmazzuk a zenei tevékenységeinkben. Mindezek Kodály Zoltán és Forrai Katalin

tradicionális zenei értékeire épülnek, és a XXI. századi egyéni fejlesztéseket erősítik meg, a mai gyermekekhez igazodó művészeti eszközök tudatos bevonásával.

Így néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsza szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk, magunk is kezdeményezhetünk kiegészítő zenei betéteket.

Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a felhasznált zenei anyagot igényesen, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően, énekes- mozgásos játékok, szokások - hagyományok dalaiból, illetve az írt műdalokból ünnepekhez, a természet változásaihoz igazodóan válogatjuk.
- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének megéreztetése;

- a szeretet-kapcsolat, biztonságérzet kialakítása,
- dúr hexachord hangkészletű énekes játékok befogadtatása, zenei alapfogalmak ismertetése és gyakorlása,
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- az egyenletes lüktetés, a nyolcad, negyed ritmus, a szinkópa és a szünet, gyors, lassú érzékeltetése,
- ritmus hangszerek használata,
- a helyes artikuláció kialakítása,
- a szókincs bővítése, nyelvi-kommunikáció, a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése. A számukra nem érthető szavakat emeljük ki és magyarázzuk meg, hogy ne csak skandálják, hanem jól is értsék, amit énekelnek.
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbéli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása az adott csoport képességszintjének megfelelően,
- ismertessünk olyan mondókákat, dalokat, melyeket különböző játékhelyzetben is tudnak alkalmazni
- játszunk minél több kiolvasót játékos mozdulatokkal, szerepcserés, párválasztásos, párcserés, kérdés, felelet játékokat, alakítsunk változatos térformákat: csigavonal, hullámvonal, körjátékok, sorgyarapodós, kapus és hidas játékok,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással,
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Az éneklés, a hangszerek hangja Istentől való ajándékok. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent

magasztalja. Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indítást érzünk. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- ~ áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- ~ imádság előtti és utáni énekkel,
- ~ étkezés előtti és utáni ének,
- ~ elalvás előtti énekkel,
- ~ név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, ismerik és használják az ütőhangszereket,
- tudnak „népi rögtönzött ritmus hangszereket” készíteni,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján és azokat tudják alkalmazni, ünnepekhez kapcsolni,
- tudnak természetes tempóban járni, tempót tartani, illetve önállóan énekelni, felelgetős dalt énekelni társaikkal,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.7. Mozgás

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli az erőnlétét, állóképességét, a teherbírását és ellenállóképességét, valamint befolyásolja a helyes testtartáshoz szükséges izomzatok fejlődését.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás örömforrás! Maga a mozgás, szinte minden tevékenységünkben jelen van. Nemcsak a dalosjátékokat, verseket kísérik mozgással, de az egyházi énekeket is örömteliben tudják átélni, tartalmukat megérteni mozgások kíséretével.

A külső világ megismerésekor is folyamatosan törekszünk, hogy minden eseményt, minden témát jelenítsünk meg mozgás formájában, a hó szállingózásától, a madarak repülésén keresztül a virágok nyílásáig, de még a matematikai tevékenységeknél a számlálások során is.

Ezért a mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított – foglalkozások keretei között megvalósuló- mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk.

Az udvari mozgásfejlesztésre kiválóan alkalmas az udvar, ahol az EU-s szabványoknak megfelelő mászóakák, egyensúlyozó akadálypályák, az aszfaltos területen a labdajátékok (foci, kosárlabda), biciklizés, rollerezés tevékenysége biztosított a gyermekek számára.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- labdajátékok végzésével a szem-kéz-láb koordinációjának fejlesztése,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,

- elsajátították a természetes mozgások elemeit (járás, futás, kúszás, mászás, ugrás, csúszás),
- jártasak a labdakezelésben,
- biztonságosan tudják használni a különböző kéziszereket,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat, tudnak jelre irányt váltani,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„ Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti. Amit lát is, inkább megjegyzi. De amiben ő maga is tevékenyen részt vesz, az biztosan bevésődik az emlékezetébe.” Kodály Zoltán

A gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Gyermekkorban az érzéki megismerése a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetek kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterületet, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység –s ennek öröme– a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének

alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Igyekszünk minél többféle technikával megismertetni a gyerekeket: kollázs, montázs, batik, lenyomatok, vízkarc, makett, terepasztalok, illetve a szövés, fonás, varrás alaptechnikáival is.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhessenek benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és szem-kéz koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- ismerkedjenek meg minél többféle ábrázolási technikával,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,

- játékuhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, szeretetteljes alkotó légkör megteremtése,
- elegendő idő biztosítása az alkotások elkészítéséhez,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismerttetése,
- állandó terület biztosítása, hogy mindig elérhetőek legyenek az eszközök és az anyagok,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés,
- verbális képességek fejlesztése az ábrázolt témák szóbeli leírásával, szókincsbővítés az új anyagokkal és technikákkal kapcsolatosan.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására,
- tudnak emlékezet és képzelet alapján alkotásokat, díszítő elemeket létrehozni,
- képesek az eszközöket rendeltetésszerűen használni, a technikai eljárásokat alkalmazni,
- ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában,
- képesek a vizuális önkifejezésre,

- életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a
- három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát,
- a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységek),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban
  - ~ verselés, mesélés,
  - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
  - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
  - ~ mozgás,
  - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.

- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása).

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- ~ a gyermek anamnéziséét,
- ~ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ~ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ~ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát,
- ~ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ~ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságosabb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan³ történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együtthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

---

³ A holisztikus szemléletű pedagógia olyan nevelés, fejlesztés, amely az embert a maga teljességében: testi, lelki, szellemi és szociális egységében szemléli.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásait, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékelik.

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg. A tervezéseknél figyelembe kell venni a gyermek egyéni pszichoszomatikus fejlődési menetét, edzhetőségét, kondicionálhatóságát.
- Fontos szerepe van a helyes életritmusnak, megtalálva az egészséges egyensúlyt a tudatos tervezés és rugalmasság között.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**
  - ~ **a szabad játék,**
  - ~ **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
  - ~ **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
  - ~ **a munka jellegű tevékenységek (környezetért végzett munka),**
  - ~ **a környezettel harmóniát teremtő tervezett és spontán tapasztalások.**
- Az óvodás gyermekekhez, érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete. (Tata város adottságainak kihasználása, pl.: Tatai Fényes Tanösvény, tatai tavak és azok környéke, élővilága, múzeumaink.)
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága, mindazok folyamatos ellenőrzése. A csoportszobák több funkciót biztosítanak, legyenek esztétikusak, barátságosak, jól

alakítható, rendezhető a tevékenységekhez igazíthatók, alakíthatók. (Gazdaszemle kialakítása.)

- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése. Elengedhetetlen a mindenkori szeretetteljes bánásmód, a pedagógus etika, a gyermek előtörténetének ismerete (anamnézis), a szülőkkel való korrekt, partneri kapcsolat.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekeket nevelünk. (Vegyes csoportok lévén az életkorbeli különbségek adta feladatok, lehetőségek kiaknázása.)
- Szeretetteljes, megértő, elfogadó környezet teremtése, érzelmi biztonságot, családi légkört teremtve.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás (intimitás szem előtt tartásával), orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- Átgondolt, tudatos prevenciós feladatok az óvodai dolgozók részéről.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat. (Gyermekorvos, védőnő előadása, fórumok, akár a megbetegedések időszakában, akár megelőző szándékkal.)

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK
MEGVALÓSULÁSA, FELADATOK

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Hetente vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folymatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztása csökken
Évente egyszer egészségét szervezése, ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tél, tavasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség=érték szemlélete
Gyermekorvos, védőnő előadása, fóruma a szülőkkel.	alkalmanként	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe, pl. gyümölcssaláta, betakarítás után télire való eltevés.	folymatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok dajkák	a közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az étkezés, munkavégzés együttes öröme közvetíti; alakul egészségtudatos szemléletmódjuk
2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Évente egyszer sportnap megszervezése, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értéként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Sportnap rendezése városunk szervezése keretében, ahol sportválasztó és kedvcsináló változatos mozgásformák bemutatása valósul meg. Versengések, játékok.	tavasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg

Ovi foci bajnokság. Játékos verseny, ahol minden gyermek nyer, és egészséges versenyszellemet tanul.	ősz, tavasz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul;
Úszás a nagycsoportosoknak a közeli tanuszodában.	folymatosan	óvodapedagógusok	egyéni képességek kibontakoztatása, a szervezet edzése

3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
„Idősek hete”- rendezvénysorozat. Látogatás az idősek otthonába.	ősz	óvodavezető, óvodapedagógusok	tisztelet, szeretet, megbecsülés kialakítása az idős emberek iránt
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. A gyerekek figyelmének felhívása az egészséges és az egészségre káros termékekre, veszélyes helyzetekre.	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete
Lélekmozgató nap	tél	óvodavezető, óvodapedagógusok	érzékenyítő nap, a fogyatékkal élő embertársaink elfogadás, nehézségeik, örömeik megismerése
Különböző alkalmak szervezése során ismerkedés a televíziózás és számítógép, tablet korosztályhoz illeszkedő helyes használatáról.	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az IKT eszközök használatának jó megválasztásával példaadás
Palánta bábcsoport előadása, a keresztyén ünnepeinkre való ráhangolódás.	tél, tavasz	óvodavezető, óvodapedagógusok	az ünnepek, bibliai történetek megismerése, ráhangolódás
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban	havonta	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó,

történi játékos konfliktuskezelési technikák, légzőgyakorlatok, jógaelemek... stb.			kiegyensúlyozott légkör biztosításával
Tegyünk városunkért, magunkért, Adventi készülődés Tata város főterén.	tél	óvodavezető, óvodapedagógusok	vállalva az óvodánk keresztyén szellemiségét, példával elől járni az ünnepekre való készülődésben, a város lakóival együtt
4. A bántalmazás megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével	folymatos	óvodavezető, gyermekvédelmi szakember, óvodapedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns
5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Ismerkedés a rendőr munkájával.	folymatos	óvodavezető, óvodapedagógusok rendőrség	gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején. „Próba tűzriadó”. Minden kimozdulás alkalmával a közlekedési szabályok felelevenítése, az udvari tartózkodás alkalmával, pedig az eszközök helyes használatának erősítése.	évszakonként folymatosan	óvodavezető, óvodapedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése, szemléltetéssel, magyarázattal, folyamatos ismétléssel ellenőrzés mellett
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése, szükség esetén javítása.	folymatos	óvodavezető	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	óvodavezető	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen
6.Személyi higiéné			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Személyes higiéné elsajátíttatása	folymatos	óvodapedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az

			illemhely használatával kapcsolatban
Fogápolás bemutatása, körmök, haj egészségének és tisztaságának ellenőrzése és módjának tudatosítása az óvodai védőnő segítségével.	folyamatosan	Óvodapedagógusok	helyes szokások kialakulnak a test (fogak, körmök, haj) ápolásával kapcsolatban a, higiénia fontossága tudatosodik, betegségek kialakulásának megelőzése
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	szeptember, február	óvodavezető, óvodapedagógusok,	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága, fertőtlenítése	folyamatosan	óvodavezető, az óvoda dolgozói	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelelő

7. Környezetvédelem			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folyamatosan	óvodavezető, óvodapedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Minden csoportszobában természetsarok kialakítása, vagy élő virágok telepítése, gondozása.	szept. folyamatosan	óvodavezető, óvodapedagógusok,	kilakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folyamatosan	óvodavezető, óvodapedagógusok,	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Állatok Világnapja! Csoportonkénti programszervezés.(pl. állatkert, vadaspark, állattartó udvar stb.)	okt. 4.	óvodavezető, óvodapedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez, állatokhoz,
Kirándulások a közeli természetbe, pl. a Tatai Fényes Tanösvényre.	tavaszi	óvodavezető óvodapedagógusok	saját városunk nevezetességéinek, élőlényeinek, természeti kincseinek felfedezése, értékeink és azok védelmének fontossága tudatosodik
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatosan	óvodavezető, óvodapedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett

			ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul; gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit
Hálaadó családi délután	november	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	hitébresztő, hitmélyítő alkalom során alakul gyermekeinkben és a családok körében a keresztyén életszemlélet
Könyvtárlátogatás.	folymatosan	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul, olvasóvá nevelés kezdeti lépései
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok.	alkalmanként	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások, erősödik a városunk iránti tisztelet, szeretet, kötődés; környezetkultúrájuk megalapozódik
Ünnepekre való készülődés a szülőkkel közösen. pl.: advent, húsvét.	alkalmanként	óvodavezető, óvodapedagógusok,	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás; templomi együttlét megélése;
Téli élményszerző kirándulás szervezése a közeli Kálvária dombhoz. A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban.	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben, illetve a tevékenység és a mozgás pozitív hatása az értelmi fejlődésre; mozgásigényük kielégül
Hazánk növény és állatvilága. Az állatok élete télen. Madáretetés.	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Vizes Élőhelyek Világnapja. Séta a helyi vizes területek valamelyikéhez. Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként.	március	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra

Farsang.	febr.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekük megismerik a népszokások eredetét és jelképeit; fejlődésük megalapozódik a hagyományok által a családdal szoros együttműködéssel; értékátadás
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	beépül gyermekük nevelésébe azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok, Tó kerülése biciklivel, rendőri felügyelet biztosításával. Séta, megfigyelések.	márc.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a környezettudatos magatartás megalapozódik, szabálykövetés tudatosodik, rendőrrel szembeni bizalom kialakul
Természetvédelem lakóhelyünkön. Hulladékgyűjtés. Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések. Komposztálás. Használt olaj gyűjtése.	folyamatos	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekük a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakulnak
Föld Napja Április 22.	április 22.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekük az óvoda esztétikus környezetének kialakításában; a tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet megismerése megvalósul pozitív hatást gyakorolunk a környezetünkre
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekükben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás. Programszervezés.	május	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés,

Környezetvédelmi világnap. Június 5.	június 5.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekünk környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
---	--------------	---------------------------------------	---

12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.

- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
  - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
  - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),

- ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
  - ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
  - Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (esetleg DIFER mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
  - A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

13. A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre készítést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetéből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervekészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkal való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógusokkal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,

- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, képének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,

- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 13. értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

15.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 25. értelmében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Intézményünk alapító okirata szerint nem vehetünk fel SNI szakvéleménnyel rendelkező gyermeket, de szakvélemény kérése szükségessé válhat.

15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 14. értelmében kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,

- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 3. értelmében beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához

viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokron belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a btm-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,

- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15.4. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. § *

(1) értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) * a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,

- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.

- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, beszoktatás, családi délutánok, családi nap, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények*, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, húsvét, Anyák napja, óvodai búcsúzó)
- *Családi napok*, melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik.
- *Közös áhítatok, szülői bibliaóra, gyülekezeti alkalmak.*
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszélik a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente két alkalommal beszélnek meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot

tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.

- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.

16.2.Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Tatai Református Egyházközséggel.
- Az óvodavezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humánerőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, igazgató tanácsulések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

16.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, kakaó és kalács reggeliken, szeretetvendégségeken, gyülekezeti alkalmakon, családi napon.

16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába.

- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások.

16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

Komárom-Esztergom Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Tatai Tagintézménye
 Református EGYMI
 Szociális Alapellátó Intézmény Tata
 Család és Gyermejkölési Szolgálat
 Tatai Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztálya

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

16.6.Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- Az intézményvezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozóján való részvétel a nevelőtestület részéről.

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenképp felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Befogadó istentisztelet

A családok közösen vesznek részt rajta. Az istentisztelet alkalmával bemutatjuk új óvodás gyermekeinket a Tatai Református Gyülekezetnek.

Hálaadó családi délután

Az evangelizációs alkalmon az egyéni arculatot és a családokkal való kapcsolatot erősítjük, illetve tesszük bensőségesebbé. Egy bibliai történet eljátszásával, az ehhez kapcsolódó játékos feladatokkal, termények bemutatásával, szülőknek szervezett imasétával szeretnénk megmutatni, hogy mi mindenért lehetünk hálásak a teremtő Istennek.

Október 31: A reformáció napja

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

December 6. Mikulás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

Advent időszaka, Karácsony

Várakozás Jézus megszületésére. Családi délutánt szervezünk, adventi naptárral kísérik figyelemmel az idő múlását, elcsendesedéssel, gyertyagyújtással, énekléssel töltjük az adventi időszakot. Karácsonykor a családokkal együtt ünnepelek a templomban, ahová a Tatai Református Gyülekezetet is szeretettel meghívjuk.

Farsang

Egy vidámsággal teli napot szervezünk zenével, énekléssel, tánccal, ügyességi- és versenyjátékokkal, jelmezbemutatóval.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményeiről, kokárda, nemzeti színű zászló készítése, éneklés dalosjátékok jellemzik ezt a napot.

Virágvasárnap

Történetmondás Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe.

Nagypéntek, Húsvét

A Nagyhéten az örömhírré tesszük a hangsúlyt. Jézus Krisztus meghalt, de harmadnapra feltámadott, így a gyermekekben nem keltünk félelmet és az igazságot sem torzítjuk el.

A húsvéti történet megismerését megelőzi óvodánkban az elveszett bárány példázatának elmondása és a báránykereső játék. A húsvéti néphagyománynak megfelelően a tojásfestés, mely az új élet jelképe és a rügyezettetés is a tevékenységeink között szerepelnek ebben az időszakban.

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösöd

Történetmondás arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

Anyák napja

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

Gyermeknap

Családi délutánt szervezünk vidám játékokkal az udvaron.

Kibocsátó istentisztelet

A családok közösen vesznek rajta részt. Lelkipásztorunk áldásával bocsátjuk a búcsúzó óvodásainkat az iskolába.

Gyermekeink születésnapja, névnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles napok, kirándulások

Víz világnapja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Igyekszünk lehetőséget adni gyermekeinknek, hogy megismerkedhessenek a teremtett világ szépségeivel, felfedezhessék a szerető Isten nagyságát és mindenhatóságát. Kirándulások, séták során szerzett tapasztalatokkal gazdagodik tudásuk a természetről és annak védelméről.

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Pedagógiai Program, szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program érvényességi ideje

2020. szeptember 1-től visszavonásig.

A pedagógiai programban értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet**
  - az intézményvezető
  - a nevelőtestület bármely tagja
  - a nevelők szakmai munkaközösségei
  - a szülői szervezet
  - az intézmény fenntartója.
- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható
  - Az intézmény fenntartójánál
  - Az intézmény irattárában
  - Az intézmény nevelői szobájában
  - Az intézményvezetői irodában

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda pedagógiai programját a Szülői Szervezet képviselői megismerési jogkörüknek megfelelően megismerték.

Keltezés

.....

Szülői Szervezet Elnöke

A Nevelőtestület a Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda pedagógiai programját a 2020.08.31. napján megtartott határozatképes nevelőtestületi értekezleten 100%-os szavazataránnyal, 2020.08.31/2. számú határozatával elfogadta.

Keltezés.

.....

óvodavezető

.....

nevelőtestület képviselője

A Tatai Református Egyházközség Elnöksége a Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda pedagógiai programját ..... számú határozatával jóváhagyta.

Keltezés

.....

Dr. Szabó Előd
Igazgatótanács elnöke
fenntartó képviselője